Äripäev

Õigusuudised

TARK GRUNTE SUTKIENE

Koostaja advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene
Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark

Veebruar 2016

Äripäeva käsiraamatute õigussari

Veebruari autorid

Aare Tark
advokaadibüroo
Tark Grunte Sutkiene vanempartner

Tauno Tark
advokaadibüroo
Tark Grunte Sutkiene vandeadvokaat

SEADUSUUDISED

JUHATUSE LIIKMED VÕIVAD SAADA ÕIGUSE TÖÖTUSKINDLUSTUSHÜVITISELE

Eesti Vabaerakonna fraktsioon esitas jaanuaris riigikogule tööturuteenuste ja -toetuste seaduse ning töötuskindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu.

Eelnõu esitamise ajend on õiguskantsleri 2015. aasta detsembris riigikogule tehtud ettepanek viia tööturuteenuste ja toetuste seadus ning töötuskindlustuse seadus kooskõlla põhiseadusega. Kehtiva korra kohaselt ei laiene töötuskindlusmakseid tasunud isiku õigus saada sissetuleku kaotamisel töötuskindlustushüvitist isikule, kes on põhitöö kõrval äriühingu juhatuse liige, hoolimata sellest, et ta on maksnud töötuskindlustusmakseid. Selline isik peaks töötuskindlustushüvitise saamiseks oma ettevõtte likvideerima või selle juhatusest tagasi astuma. Õiguskantsler jõudis järeldusele, et äriühingu juhtide erinev kohtlemine töötuskindlustushüvitise saamise õiguse andmisel võrreldes muude töö kaotanud isikutega ei ole veenvalt ja kaalukalt põhjendatud. Seega on erinev kohtlemine vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse §-dega 12, 31 ja 32, mis sätestavad võrdse kohtlemise, ettevõtlusvabaduse ja omandi puutumatuse põhimõtted.

Eelnõuga soovitakse kaotada 1. mail 2014 kehima hakanud kitsendus ja anda juhatuse liikmele võimalus võtta end töötuna arvele.

VIRTUAALVALUUTADE REGULEERIMINE

Pariisi terrorirünnakute järelkajana toimus 25. jaanuaril 2015 Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni (ECON) avalik istung, kus arutati digitaalvaluutade õigusliku reguleerimise võimalusi.

Istungist võtsid osa nii Euroopa Komisjoni, OECD ja erasektori esindajad kui ka akadeemikud. Üldiselt oldi üksmeelel, et virtuaalvaluutad ja blokiahelal põhinevad (ingl *blockchain-based*) tehnoloogiad on veel arenev valdkond, mille ülereguleerimine võib tuua rohkem kahju kui kasu.

ECON-i avalik istung oli ettevalmistus komisjoni algatusraporti koostamiseks, mis hindab virtuaalvaluutade ja nendega kaasnevate tehnoloogiate positiivseid ja negatiivseid külgi ning õigusliku reguleerimise vajadust.

KOHTU-UUDISED

SISENDKÄIBEMAKSU MAHAARVAMINE

Riigikohus selgitas kohtuasjas nr 3-3-1-30-15 sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse eelduseid.

Riigikohus selgitas olukorda kaasuses, kus maksu- ja tolliamet (MTA) vähendas 2013. aasta maksuotsusega ettevõtte poolt maksustamisperioodidel juuli 2011 kuni juuni 2012 deklareeritud sisendkäibemaksu tagastusnõuet ja nõudis tagasi samal maksuperioodil tagastatud summa. Maksuotsuses leiti, et ettevõte soetas kaubad ühendusesiseselt ja kasutas varifirmat formaalse vahelülina, et saada alusetult deklareeritud sisendkäibemaks enammakstud käibemaksuna tagasi.

Riigikohtu halduskolleegium viitas oma otsuses nii riigikohtu enda kui ka Euroopa Kohtu praktikale, mille kohaselt sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse kasutamise eelduseks on ostja heausksus. Seega ei saa sellele õigusele tugineda käibemaksupettuses osalenud maksukohustuslased.

Eeldatakse ostja heausksust, välja arvatud olukorras, kus maksuhalduril on põhjendatud kahtlus, et ostja osales maksupettuses. Kui maksuhaldur on maksuotsuses tõenditele tuginedes mõistlikult ja usutavalt põhjendanud kahtlust maksukohustuslase osalemisest maksupettuses, viidates seejuures maksukohustuse tekkimise õiguslikele alustele, läheb tõendamiskoormus üle maksukohustuslasele. Maksukohustus-

Väljaandja
Äripäeva teabekirjastus
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: kasiraamat@aripaev.ee
http://www.kasiraamat.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene
Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn
tel: 611 0900, e-post: tallinn@tgslegal.com
Kaluri 2, 51013 Tartu
tel: 748 8071, e-post: tartu@tgslegal.com
http://www.tarkgruntesutkiene.com

lane peab tõendama, et tema väidetavad tehingud on tegelikult toimunud või usutavalt põhjendama nende tehingute majanduslikku eesmärki. Riigikohus selgitas, et maksupettusest osavõtt on ka olukord, kus ostja teadis, et müüja jätab arvel näidatud käibemaksu riigile üle kandmata. Ostja osavõtt maksupettusest ei eelda, et ostja on saanud sellest kasu või hüvesid.

Lahendiga saab tutvuda aadressil http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-3-1-30-15.

AUTO OMANIKULE TAGASINÕUDE ESITAMINE

Riigikohus selgitas kohtuasjas nr 3-2-1-163-15, millal ei või kindlustusandja esitada auto omanikule tagasinõuet.

2013. aastal juhtus Tallinnas liiklusõnnetus, mille põhjustanud autojuhi mootorsõiduki juhtimise õigus oli õnnetuse toimumise ajal peatunud, sest tema juhiloa kehtivusaeg oli lõppenud. Õnnetuse põhjustanud auto valdaja kindlustusandja hüvitas teisele autole tekitatud varalise kahju ning esitas tagasinõude auto omanikule ja kindlustusvõtjale. Liiklusõnnetuse ajal auto omanik autot ei juhtinud.

Riigikohus arutas, kas olukorras, kus autojuhi esmane juhiluba on tähtaja möödumise tõttu kehtivuse kaotanud, on tegu juhtimisõiguseta isikuga. Õnnetuse ajal kehtinud liikluskindlustuse seaduse kohaselt tagasinõude olemasolu üle otsustamisel ei ole juhtimisõiguse peatumise ja peatamise eristamine oluline olukorras, kus auto omanik (valdaja) oli juhtimise teisele isikule üle andnud ega juhtinud autot ise. Kohus selgitas, et olukorras, kus auto omanik annab juhtimise üle kolmandale isikule, saab esitada tema vastu tagasinõude vaid siis, kui juhtimisõigust ei olnud isikul, kellele juhtimine üle anti. Kolleegium leidis, et juhiloa kehtivuse lõppemine ei ole juhtimisõiguse puudumine ja seega ei saa kindlustusandja esitada tagasinõuet auto omaniku vastu isegi siis, kui ta andis juhtimisõiguse üle isikule, kelle juhtimisõigus oli peatatud.

Lahendiga saab tutvuda aadressil http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-2-1-163-15.

SUGULUSSUHTED JURIIDILISES ISIKUS

Euroopa Kohus selgitas mõistet „seotud isikud" tolliseadustikus.

Läti kõrgeim kohus küsis Euroopa Kohtult eelotsuse raames asjas C-430/14 Stretinskis, kuidas tõlgendada mõistet „seotud isikud" Euroopa Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruses (EMÜ) nr 2913/92. Määrusega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik. Tolliseadustiku rakendusmääruse artikli 143 lõike 1 punkti h kohaselt on seotud isikud ka sama perekonna liikmed, muu hulgas isikud, kes on omavahel õde ja vend.

Läti riiklikul maksuametil tekkis kahtlus deklareeritud väärtuste paikapidavuse kohta olukorras, kus Ameerika Ühendriikidest kasutatud rõivaid Euroopa Liidus vabasse ringlusesse laskmiseks importinud isiku vend oli arveid esitanud müüja äriühingute direktor. Maksuamet leidis, et kuigi tegemist oli füüsilise ja juriidilise isiku tehinguga, olid need tolliseadustiku rakendusmääruse mõistes seotud isikud.

Euroopa Kohus rõhutas, et kui ostja ja müüja on seotud isikud, on tehinguväärtus tolliväärtusena aktsepteeritav ainult siis, kui isikute seotus ei mõjuta kauba hinda. Tolliväärtuste hindamist käsitlevate õigusnormide eesmärk on tagada, et tolliväärtus kajastaks imporditud kauba tegelikku majanduslikku väärtust ega oleks suvaline või fiktiivne. Euroopa Kohus leidis, et valitseb oht, et sugulussuhtes olevad isikud mõjutavad kauba müügihinda ka siis, kui müüja on juriidiline isik, milles ostja sugulasel on võimalus mõjutada müügihinda ostja kasuks.

Selleks et hinnata, kas ostja sugulasel on müüjaks olevas juriidilises isikus tõepoolest võimalus hinda ostja kasuks mõjutada, peab pädev tolliasutus arvesse võtma, milliseid ülesandeid ostja sugulane juriidilises isikus täidab ja kas ta on ainus, kes juriidilise isiku nimel tegutseb. Kui poolte seotus ei mõjuta imporditud kauba hindu, peab pädev tolliasutus tehinguväärtust aktsepteerima. Kohus jõudis seisukohale, et kui füüsiline isik saab juriidilises isikus mõjutada imporditava kauba müügihinda temaga sugulussuhetes oleva ostja kasuks, on kõnealuse kauba müüja ja ostja seotud isikud tolliseadustiku tähenduses hoolimata sellest, et müüja on juriidiline isik.

Lahendiga saab tutvuda aadressil http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=173686&pageIndex=0&doclang=ET&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=772991.

Põhjalik ülevaade töölepingu seadusest ja olulistest tööõiguse küsimustest, lisaks arvukalt näiteid kohtupraktikast

§ Tööõigus
Näidised ja kommentaarid
www.kasiraamat.ee

Käsiraamat valmib koostöös advokaadibürooga Tark Grunte Sutkiene
www.tarkgruntesutkiene.com

TARK GRUNTE SUTKIENE

Äripäeva käsiraamat

Tellimisinfo telefonil 667 0099

Väljaandja
Äripäeva teabekirjastus
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: kasiraamat@aripaev.ee
http://www.kasiraamat.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene
Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn
tel: 611 0900, e-post: tallinn@tgslegal.com
Kaluri 2, 51013 Tartu
tel: 748 8071, e-post: tartu@tgslegal.com
http://www.tarkgruntesutkiene.com